Emanuel Elenescu, amintire la Centenar

(Grigore Constantinescu – 24 februarie 2011)

Ne-am despărțit relativ de puțină vreme, în 2003, de nonagenarul Emanuel Elenescu, pe care îl situăm acum în galeria artiștilor noștri centenari, în compania marilor care reprezintă ilustra pleiadă de dirijori români, prilej de a ne mândri cu nume de seamă, precum Ionel Perlea, George Georgescu, Constantin Silvestri, Theodor Rogalski, Alfred Alessandrescu, Ion Baciu.

Maestrul Emanuel Elenescu ocupă un loc aparte, datorită înzestrărilor sale de artist la care se adaugă cele ale unei personalități benefice în relația cu lumea muzicienilor și melomanilor în care a trăit. Printr-o muncă plină de pasiune a câștigat în muzica românească, cu o impresionantă și discretă noblețe, unul dintre locurile de prestigiu ale vieții muzicale și artistice din cea de a doua jumătate a secolului trecut. După cum scria un contemporan de generație, muzicologul George Pascu, într-un portret dedicat artistului: „Cine l-a ascultat pe Maestru interpretând, în primă audiție, lucrările pleiadei noastre de compozitori, de la Enescu la Cuclin și apoi la tinerii absolvenți de Conservator, cine l-a văzut punând la punct, în zeci de ore de repetiții, amănuntele unei interpretări, cine l-a urmărit dirijând **Simfonia a III-a** de Enescu, **Simfonia cu orgă** de Saint-Saëns sau **Manfred**-ul lui Ceaikovski, cine a consultat listele de înregistrări ale Radioului și constată că Elenescu a imprimat mii de minute de muzică (din care trei sferturi reprezintă creații românești, de la Caudella la Moldovan), cine l-a cunoscut îndeaproape pe Emanuel Elenescu și i-a descoperit harul, bunătatea, adâncul umor, înțelege ce loc temeinic ocupă acest dirijor în istoria vieții noastre artistice."

Discipol al maeștrilor Conservatorului ieșean, Carol Nosec, pentru fagot, Al. Zirra, Sofia Teodoreanu și, poate mai ales, Antonin Ciolan, pentru dirijat, muzicianul a revenit în acest Institut al Moldovei și ca profesor de fagot, timp de aproape un deceniu. Activitatea sa artistică cuprinde, în etape succesive, participarea ca interpret de orchestră, apoi prezența la pupitrul dirijoral (debut cu **Simfonia fantastică** la Ateneul Român, 1945), conducând Orchestrele Radiodifuziunii Române (din 1952, dirijor permanent), Filarmonica „Moldova", Filarmonica „George Dima", Filarmonca „George Enescu". De remarcat modul în care, pe măsura calităților și experienței de muzician, și-a format un stil dirijoral personal, caracterizat prin precizia gesticii, prin cunoașterea sensurilor și stilurilor, literei și spiritului partiturilor abordate, impunând opțiuni echilibrate de comunicare cu ansamblul muzicienilor și cu publicul. Înregistrările păstrate în Fonoteca radioului sau pe discuri demonstrează o îmbinare superioară a gândirii artistice cu exigențele profesionalismului de înaltă clasă, privite din perspectiva memoriei captate prin microfon. De-a lungul carierei dirijorale a întreprins numeroase turnee artistice în Jugoslavia, Italia, Bulgaria, Polonia, Belgia, Norvegia, Ungaria, Cehoslovacia, Germania, Cuba, Franța, Spania, Venezuela.

Distins cu Mențiunea I și Premiul III de compoziție „George Enescu", titlul de Artist Emerit și Ordinul Muncii, ordinul național „Steaua României" în grad de cavaler, Emanuel Elenescu lasă drept moștenire și o creație componistică pe care muzicienii și publicul au primit-o cu prețuire

– Variațiuni simfonice pe o temă haiducească, Rapsodia română pentru vioară, Burlesca pentru pian și orchestră, Liturghia pentru cor mixt, cântece pentru voce și pian.

Respectul contemporanilor, pentru dăruirea sa în promovarea marilor valori ale muzicii universale și românești fac mai tristă absența artistului din viața noastră muzicală, pe care a părăsit-o acum opt ani, alegând drumul călătoriilor stelare ale posterității. Cum și cât era de iubit, ca om și muzician, o mărturisesc cei care i-au fost aproape, îndrăgindu-l fără teama că timpul trece, asemenea compozitorului Dumitru Capoianu:

„Pentru mine, Emanuel Elenescu a fost întotdeauna o poveste. O poveste cu care uneori mă întâlneam pe stradă, o poveste care, alteori, îmi dirija lucrările, sau, de cele mai multe ori, o poveste despre care auzeam o nouă poveste. Oricum, o poveste... Dar povestea nu are niciodată vârstă. Ea a existat din vechime și va continua să existe cât lumea, spre marea bucurie a tuturor. Nu, hotărât lucru, Emanuel Elenescu nu poate avea vârsta înscrisă în acte pentru că el a rămas veşnic tânăr, un exuberant și un glumeț de nevindecat, or toate că acestea sunt dovada tinereții sale fără bătrânețe și a vieții sale fără de moarte”.

Centenarul nașterii muzicianului nemțean (8 martie 1911) este un prilej de reamintire, de reascultare și reînnoită admirare a celui numit, printre maeștrii muzicii noastre UN SENIOR AL BAGHETEI.